

MAIDLA KOOLI LASTEASUTUS

Sisukord

§1. LASTEASUTUSE LIIK JA ERIPÄRA	4
(1) Üldinfo	4
1) Aadress: Maidla küla, Lüganuse vald 42319, Ida – Virumaa	4
(2) Lasteasutuse eripära	4
§ 2. LASTEASUTUSE ÕPPEKAVA KOOSTAMISE ALUSED	5
§ 3. LASTEASUTUSE ÕPPE- JA KASVATUSPROTSESSI PÕHIMÕTTED	5
(1) Maidla Kooli lasteasutuse Johannes Käisi pedagoogikale toetuvad põhimõtted:	5
(2) Meie õppe- ja kasvatustegevuse üldpõhimõtted:	6
§ 4. ÕPPE- JA KASVATUSPROTSESSI EESMÄRGID	6
§ 5. ÕPPE – JA KASVATUSTEGEVUSE LÄBIVIIMISE PÕHIMÕTTED	7
(1) Maidla Kooli lasteasutus lähtub õpetamisel järgmistest J. Käisi pedagoogilistest põhimõtetest:	7
§ 6. INTEGREERITUD ÕPE	8
(1) Üldõpetuse tuumaks on meil kodulooline vaatlusõpetus ehk kodulugu.	8
(2) Maidla Kooli lasteasutuse üldõpetuse põhimõteteks on:	8
(3) Integreerimisvõimalused on järgmised:	8
(4) Õpikäsitus	9
§ 7. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS	9
(1) Lasteasutuse õppeaasta	9
(2) Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine	10
(3) Lasteasutuse aasta tegevuskava	11
§ 8. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSTE SISU.....	12
(1) Üldoskused	12
(2) Mänguoskused	12
(3) Tunnetus- ja õpioskused	13
(4) Sotsiaalsed oskused	14
(5) Enesekohased oskused	14
§ 9. VALDKONDADE ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSTE EESMÄRGID JA SISU	15

(1) Valdkond: MINA JA KESKKOND	15
(2) Valdkond: KEEL JA KÕNE	21
(3) Valdkond: MATEMAATIKA	22
(4) Valdkond: KUNST	23
(5) Valdkond: MUUSIKA	23
(6) Valdkond: LIIKUMINE	24
(7) Valdkond: EESTI KEEL KUI TEINE KEEL	25
§ 10. LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED ÕPPEKAVA	
LÄBIMISEL	26
(1) Kaheaastased lapsed	26
(2) Kolmeaastased lapsed	30
(3) Neljaaastased lapsed	33
(4) Viieaastased lapsed	36
(5) Kuueaastased lapsed	39
(6) Seitsmeaastased lapsed	42
§ 11. LAPSE ARENGU HINDAMINE	46
(1) Lapse arengu hindamise põhimõtted	46
(2) Hindamise korraldamine	46
§ 12 ERIVAJADUSTEGA LAPS	47
§ 13. EESTI KEELE, KUI TEISE KEELE ÕPE	47
§ 14. KOOSTÖÖ LAPSEVANEMAGA	48
(1) Põhimõtted:	48
(2) Lasteasutuse ja kodu töö kahesuunalisus	49
(3) Koostöövormid	49
§ 15. LASTEAIA ÕPPEKAVA MUUTMISE KORD	50

§1. Lasteasutuse liik ja eripära

(1) Üldinfo

- 1) Aadress: Maidla küla, Lüganuse vald, 42319, Ida – Virumaa
- 2) Omandivorm: Lüganuse valla munitsipaalasutus
- 3) Rühmade arv: 2012/13. õppeaastal oli kolm rühma, alates 2013/14. õppeaastal kaks rühma: sõimerühm ja liitrühm. Sõimerühmas lapsed vanuses 1,5- 3 eluaastat. Liitrühmas laste vanus 3-7 eluaastat.
- 4) Laste arv: 32 (31.03.2014 seisuga)
- 5) Lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevus toimub eesti keeles.

(2) Lasteasutuse eripära

- 1) Maidla Kooli lasteasutus tegutseb Maidla Kooli osana ajaloolises Maidla mõisakompleksis. Mänguväljakul asuvad lastele eakohased mänguvahendid. Mänguväljak on ümbritsetud aiaga, väravad suletavad.
- 2) Lasteasutusel on head võimalused laste kehaliseks arendamiseks ja liikumiseks: uues majas asub bassein, mis võimaldab anda lastele algteadmisi ja –oskusi ujumiseks, vesiaeroobikaks ja värvusteraapiaks, spordihoone koos vajaliku inventariga ja erinevad spordirajatised mõisapargis.
- 3) Lasteasutuse kasutada on kooli liiklusväljak.
- 4) Maidla Kooli lasteasutuse õppekava eripäraks on Lüganuse kihelkonna pärimuskultuur, kui integreeritud õppe osa.
- 5) Loomemajandus, kui lisaväärtus. Pärimuskultuuri tutvustavad kavad, peod ja tähtpäevade tähistamine. Maidla Kooli õpilaste poolt valmistatud meened (käeliste tegevuste kaudu).

§ 2. Lasteasutuse õppekava koostamise alused

Maidla Kooli lasteasutuse õppekava aluseks on Vabariigi Valitsuse 29. mai 2008. A määrus nr 87 „Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava“

Maidla Kooli lasteasutuse õppekava on oma olemuselt üldõpetuslik õppekava, mis toetub Johannes Käisi (1885-1950) pedagoogilistele põhimõtetele:

- **Lapsepärasmus** - õpetuse sisuks on lapse huvideringi kuuluvad asjad ja nähtused, mis toetavad tema arengut ning on talle jõukohased,
- **Elulisus** - õpetus peab hoidma sidet kodu ja koduse eluga, koduümbrusega, väärtustama elu ja häid kombeid,

- **Näitlik õpetus** - laps kasutab vaatlusel kõiki oma meeli,
- **Isetegemise põhimõte** - lapse omaalgatus ja huvi, vaba eneseväljendus ning tegevuse arendav mõju,
- **Mängulisus** – lapse rõõm, rahulolu ja lustlik meel, saaks piisaval hulgal kõike seda kogeda.

§ 3. Lasteasutuse õppe- ja kasvatusprotsessi põhimõtted

(1) Maidla Kooli lasteasutuse Johannes Käisi pedagoogikale toetuvad põhimõtted:

- **Terviklikkus ja turvalisus**- arvestame iga lapse, õpetaja ja vanema eripära.

Toetame iga lapse individuaalset arengutempot, tema intellektuaalse, emotsionaalse, sotsiaalse ja füüsilise arengu harmooniat. Loome lapsele turvalise õpi- ja mängukeskkonna.

- **Koostöö ja avatus** – väärtustame võrdsusel põhinevat suhtlust, ühistegevust eri koostöörühmade vahel. Tähtsal kohal on lasteasutuse ja kodu sünergia, samuti lapse arendamine kogukonna liikmeks oma küla ja Lüganuse valla kodanikuks. Teisi lasteaedu ja koole vaatleme kui koostööpartnereid, mitte kui konkurente.
- **Algatus ja loovus** – julgustame lapsi ise tegema valikuid, avaldama oma arvamust, toetame julgust ise vastutada ning uute ideedega välja tulla. Meie soosime algatust, loovust, oma tee otsingut.
- **Hooliv suhtlemine** – meid iseloomustab sõbralikkus, hoolimine, viisakus oma kaaslaste, õpetajate ja lähedaste suhtes. Ühistegemiste pinnal sünnib sõpruse, üksmeelsuse ja õigluse tunne. Võimaldame lapsel olla tema ise, julgustame avaldama oma arvamust ja toetame lapse tavapärast käitumist.
- **Eesti kultuuritraditsioonid ja oma rahvuse kultuuritraditsioonid** –

väärtustame kultuuri - ja rahvakalendri tähtpäevi. Austame oma isamaad ja väärtustame oma emakeele kaunist kõla.

(2) Meie õppe- ja kasvatusgevuse üldpõhimõtted:

- Hingeharidus – mõtteerksus, tundetarkus, head kombed, suhtlemisoskus, empaatia, vastutustunne, sallivus, iseseisvus, oma kultuuri ja looduse hoidmine, teadmise- ja uudishimu, füüsiline ja vaimne puhtus.

§ 4. Õppe- ja kasvatusprotsessi eesmärgid

(1) Maidla Kooli lasteasutuse pedagoogid lähtuvad oma töös põhimõtetest alles hoida ja arendada lapse individualiteeti ja isiksust sotsiaalse kasvatussuunitlusega. Meie peame

oluliseks oma kultuuriväärtuste edasiandmist ning tagame seotuse lasteasutuse ja koduse elu vahel.

(2) Meie eesmärkideks on lapse vaimne ja emotsionaalne, kehaline ja sotsiaalne, sealhulgas kõlbeline ja esteetiline areng ning eelduste kujunemine igapäevaeluga toimetulekuks ja koolis õppimiseks.

- Kus kasvab terve ja harmooniline laps ning leiab toitu nii lapse keha kui hing.
- Kus laps tunneb, et tema isiklike huvisid märgatakse ning ta saab rakendada oma loovust ja algatusvõimet.
- Kus laps saab positiivse õpikogemuse ja lapsel tekib huvi õppimise vastu.
- Kus laps õpib lugu pidama kodust, perekonnast, headest kommetest, kultuuritraditsioonidest, isamaast, emakeelest ja ümbritsevast loodusest.
- Kus armastava distsipliini abil säilib lapse lapsepõlv.
- Kus laps saab piisavalt mängida.
- Kus laps saab oskuse suhelda eakaaslastega ja täiskasvanutega ning saab kogemuse valmis koostööks.

§ 5. Õppe – ja kasvatustegevuse läbiviimise põhimõtted

(1) Maidla Kooli lasteasutus lähtub õpetamisel järgmistest pedagoogilistest põhimõtetest:

Last valdab tung arenemisele, õppimise läbi soovi vaadelda ja katsuda. Lapsi tuleb õpetada mitte niivõrd tõsiasju teadma, kui neid otsima ja leidma, seoses sellega kasutame lapsepsühholoogiat arvestavat didaktikat.

- **Üldõpetuslikkus.**

Kõik õppe-ja kasvatustundkonnad on omavahel tihedalt seotud, täiendavad ja läbivad üksteist nii päeva, nädala kui aasta lõikes.

- **Õpetamise individuaalsus ja jõukohasus.**

Tegevused arvestavad lapse ealisi, soolisi, kultuuri- ja keelelisi ning terviseseisundist tulenevaid eripärasid.

- **Teadmiste seotus igapäevase eluga.**

Tähtis on anda teadmisi konkreetsele elulisele materjalile tuginedes. Vahendid peavad olema elulised – need, mis last ümbritsevad.

- **Teadmiste süstemaatiline järkjärguline kindel omandamine.**

Uusi teadmisi edastatakse süsteemselt ja neid seostatakse varasemate kogemustega.

- **Iseseisvus ja aktiivsus.**

Uued teadmised ja oskused saadakse uurides, katsetades, mängides, tajudes ning kinnistatakse praktilistes tegevustes. Teemaatilistes õppimissituatsioonides on eesmärgiks tegutseda probleemikeskselt, vabalt uurides ja läbi proovides.

- **Enesekindlus.**

Õppe- ja kasvatustegevustes loome tingimused selleks, et laps suudaks ise teha valikuid, oma tegevust kavandada ning kasutada omandatud teadmisi reaalsetes (elulistest) situatsioonides. Arendame oskust hinnata oma tegevuse tulemuslikkust, tunda rõõmu oma ja teiste õnnestumiste üle ning tulla toime ebaõnnestumistega.

§ 6. Integreeritud õpe

(1) Üldõpetuse tuumaks on meil kodulooline vaatlusõpetus ehk kodulugu.

Kodulooline temaatika on lähtekohaks kogu lapse mõtetegevuse ja väljenduse arendamisele. Mida koduloos käsitleme, seda väljendatakse keeleliselt, kinnistatakse lugemispalade käsitlemisel, töötatakse läbi arvutamisel, kujutatakse mitmel viisil käe läbi, kasutatakse laulude ja luuletuste õppimisel ning elustatakse uuesti dramatiseeringutes ning mängudes. Sellise õppeviisiga paneme aluse kogu õppele. Üldõpetuslik töökorraldus võimaldab meil kasutada pedagoogika elemente ja põhimõtteid.

(2) Maidla Kooli lasteasutuse üldõpetuse põhimõteteks on:

- kõik õpetusalad seome ühtseks tervikuks,
- kesksel kohal on kodulooline vaatlusõpetus e kodulugu,
- vaatlusõpetuse teemad valime kodukoha ümbrusest,
- vaatlusõpetuse teemade kestus ja laad sõltub õpetatava sisust.

(3) Integreerimisvõimalused on järgmised:

Valdkonnas endas:

üks teema areneb ja kasvab teisest välja võib täiendada eelmist.

Valdkondade vahel:

- üht õppeainet ei saa eelistada teistele,
- tervikuna on tähtsad kõik õppeained omavahelistes seostes,
- üks valdkond toetub teisele, õpitu arendab erinevaid valdkoni, mille kaudu areneb terviklik kinnistav teemakäsitus.

Tegevustes:

- erinevate tegevuste kaudu õpib ja areneb laps kõige paremini,
- tegevused on omavahel tihedalt seotud,
- üks tegevus kutsub esile teise.

Pärimuskultuur, kui integreeritud õppe osa.

Johannes Käis on öelnud: Kasvatuse ja hariduse ülesandeks on meie kultuuri väärtusi tulevaile põlvile edasi anda, neid meie kultuuriliste varanduste pärijateks teha (Käis. Kooli-raamat, 1996, 2004).

Rahvuslikkusest ja Lüganuse kihelkonna eripärast lähtuvalt seatakse igal õppeaastal Maidla Kooli lasteasutuse tegevuskavas õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid, mida ühtlustatakse rühma tegevuskavaga ja kooskõlastatakse laste ealiste iseärasustega.

Maidla Kooli lasteasutuse pärimuskultuuri moto – Metsast mereni ja veerest veereni.

Tegevuskava läbitavad teemad kuude lõikes.

- Jaanuar- kindakuu, külmakuu – *Tali tahab tallukaida, vilu villast riieta!* Lüganuse kihelkonna kindakirjad, koostöö lapsevanematega. Metsloomad pärandkultuuris. *Hunt sööb, karu kaitseb. EV 1639:1*
- Veebruar - linnukuu, küünlakuu, metsakuu –Eesti Vabariigi aastapäev. *Iga lind hoiab oma seltsi. Kui vares enne küünlapäeva pesa teeb, läheb lumi enne maarjapäeva ära. Süda põleb, keha sulab! Mets on vaese mehe kasukas (Rääsa).* Okaspuud pärimuskultuuris. *Kui küünlakuus kuuseoksad pudenevad, hakkab lumi paastukuus sulama. Pudrukultuur 2. veebruar (Lüganuse kihelkond), pudrupäeva tähistamine.*
- Märts - kevadkuu, keelekuu – *Silm on südame peegel. Enne mõtle siis ütle.* Eesti rahva ennemuistsed jutud (muinasjutud, muistendid).
- Aprill – karjalaskekuu, silgu- ja räimekuu - *Mis sa jooksed lüpsik sarvis, jookse siis kui on tarvis (Lüganuse, kevadtööd).* *Kündja poisil vile suus, linnul metsas laul suus. Kelle meri selle kalad. Silk, silk siidinina, igal pool on sinu nina (Purtse).* *Kui jüripäev vesi kõrge oli, siis oli maal hea saak, aga kui vesi madal, siis oli hea kalasaak.*
- Mai - õiekuu, külvikuu, lasteaia lõpetamise kuu- *Lapsed on nagu linnud, saavad suled selga ja ongi läinud.* Taimed pärandkultuuris. *Mida külvad, seda lõikad.*

- Juuni - jaanikuu - jaanipäeva kombed, mängud ja rahvalaulud. Putukad pärandkultuuris (liisusalmid, vanasõnad). Konn võtab veeviha, uss võtab maaviha.
- Juuli - maasikakuu, puhkusekuu- *Mari ei kuku enne puust, kui ta küps on (Maidla)*.
- August – moosikuu- *Kes usin sööma, see usin tegema (Soonurme)*.
- September – leivakuu- *Leib on vanem kui meie. Põllu nägu näitab põllumehe tegu*.
- Oktoober- Vöö- ja paelapunumise kuu- *Parem ilma tööta kui käija ilma võöta!* Lehtpuud pärandkultuuris. *Kes metsas käib, see hoidku silmad lahti*.
- November – mardikuu- Koduloomad pärandkultuuris. *Vanakuu härg ja noorekuu lehm on head kasvatada*. Lüganuse kihelkonna triibuseelikud (paelad)- *Lindu tuntakse sulgedest*.
- Detsember - jõulukuu, jõulukombed. Vana aja asjad ja elu-olu. *Enne tuleb seitse talve, kui päris talv tuleb (Lüganuse)*.

Vabaõppevormis saavad lapsed tutvuda rahvapilli muusikaga. Osaleda väikekandle ringis, kus pillimäng ja laulmine toimub avatud meelte kaudu.

Pedagoogid kavandavad ja täiendavad enda tegevust seoses rahvakultuuriga:

- tutvustame rahvatraditsioone (rahvakalendri tähtpäevad, ennemuistsed jutud, loodus pärimuskultuuris, käsitöö, jahindus, kalandus, talumajapidamine, kohalikud toidud),
- kohalikud vaatamisväärsused (Lüganuse kirik, Uhaku karstiala, Maidla mõis, Purtse kindlus, Purtse hiiemägi, Sirtsu kivi Virumaa Süda),
- õpetame lastele rahvuslikke mänge,
- laulame lastega rahvalaule, hüpituslaule, käemänge ja regilaule, tantsime rahvatantse,
- jutustame rahvajutte, tutvustame vanasõnu, kõnekäände ja mõistatusi,
- tutvustame lastele vana aja asju ja elu-olu,
- kasvukeskkonna kujundamisel kasutame rahvuslikke elemente,
- perepidude läbiviimisel kasutame rahvalaule, -mänge jm rahvakultuuriga seonduvat.

Rahvakultuur on üks valdkond, mida kavandavad õpetajad nädalaplaanis, sh rahvapärimehed on lõimitud teiste tegevustega, s.o mängu, mina ja keskkonna, keele ja kõne, matemaatika, kunsti, liikumise ning muusikaga.

Päevakavas ja nädalaplaanides seovad vanasõnad õpitu üheks tervikuks.

Kui kõht täis siis meel hea. (lapse esmased vajadused, toit)

Harjutamine teeb meistriks. (õppimine)

Ega lind pesas lendama ei õpi. (kogemused, oskused)

Kes sõpru tahab saada, peab ise sõbralik olema. (suhted)

Kergem on haiguse eest hoida kui haigust arstida. (tervishoid)

Kui laps majas, peab ühe silma asemel üheksa olema. (õpetaja)

Lind armastab oma pesakest, laps oma kodukest. (kodu)

Rahvuslikkus ja pärandkultuur on osa meist nii nagu see peaks olema tükike meie kõigi südames. ***Iga töö kannab oma vilja. /Eesti vanasõna/***

(4) Õpikäsitus

1) Maidla Kooli lasteasutus väärtustab õppimist, kui **eluliselt olulist protsessi**, mille tulemusel toimub lapse arengus muutused käitumises, teadmistes, hoiakutes, oskustes ning nendevahelistes seostes.

2) Peame oluliseks sobiva **arengukeskkonna** olemasolu, kus lapsele on loodud sünnis õhkkond ja meelsus. Parimaks keskkonnaks on lapse jaoks loodus. **Loodus** on meile rõõmu, puhkuse ja õppimise kohaks.

3) **Laps õpib** matkimise, vaatlemise, uurimise, katsetamise, suhtlemise, mängu, harjutamise jms kaudu. Meie õpetuse aluseks on üldõpetuse printsiip, mis on suures osas õppe- ja kasvatustöö aluseks.

4) Seome **õpetatava üheks tervikuks**, see on seotud kodukohaga, ümbritseva loodusega, aastaegade vaheldumisega, inimeste tööde ja tegemistega. Keskendume terviklikule õppetegevusele, mille keskus on laps ja teda ümbritsev maailm, lapse kogemuste, elamuste ja huvide maailm.

5) Õpetuse aluseks on **kodulooline vaatlusõpetus**. Üldõpetuse eesmärkide saavutamisel kasutame mitmekesiseid ja paindlikke õppevorme. Üldõppe olulisemaks jooneks on **lõiming** (tegevuste integreerimine) – valdkondade ja tegevusliikide ühendamine tervikuks. Teemasid käsitleme loogilises järjestuses, üks tegevus tuleneb teisest ja kutsub esile järgmise.

§ 7. Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus

(1) Lasteasutuse õppeaasta

1) Lasteaed on avatud 7.00 – 18.00

2) Maidla Kooli lasteasutuse õppeaasta algab 1. septembril ja kestab 31.augustini. Aktiivne õppeperiood toimub 1. septembrist 31. maini. Juunis ja augustis toimub õpitu kordamine ja kinnistamine ning põhirõhk on mängulisel õuetegevusel.

3) Õppe- ja kasvatustegevusi viivad läbi rühmaõpetajad ja neid abistavad õpetaja abid. Täiendavalt tegelevad lastega muusikaõpetaja ja liikumisõpetaja ning logopeed.

4) Õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimiseks kasutame üldõpetuse põhimõtet.

Lasteaia õppekava tegevuste kavades esitame õppe- ja kasvatustegevuse sisu kuues valdkonnas:

- mina ja keskkond (vaatlemine ja uurimine),
- keel ja kõne (kuulamine ja kõnelemine, lugemine ja kirjutamine),
- matemaatika (võrdlemine ja arvutamine),
- kunst (käelised tegevused: voolimine, maalimine meisterdamine ja kleepetöö),
- liikumine (kehalised tegevused),
- muusika (muusikalised tegevused).

(2) Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine

1) Õppe- ja kasvatustegevus toimub päevakava alusel, mis kindlustab laste ealevastava päevarütmi, kus vahelduvad igapäevatoimingud, laste vabategevused, täiskasvanu planeeritud õppe- ja kasvatustegevused ja puhkeaeg.

2) Päevakava sisaldab alljärgnevat:

- laste saabumine,
- mäng ja vabategevus,
- hommikueine,
- planeeritud õppe-ja kasvatustegevused, mängud,
- õuetegevused, mängud, jalutuskäigud, liikumismängud,
- lõunasöök,
- puhkeaeg,
- tegevused, mängud,
- õhtuode,
- loovmängud, laste kojusaatmine,
- tagasiside lapsevanematele.

3) Rühma õppe- ja kasvatustegevus viime läbi esteetilises ja turvalises ning üksi ja ühistegevusi võimaldavas keskkonnas. Õppe- ja kasvatustegevus seome eelkõige kodukoha inimeste, looduse, rahvakalendri tähtpäevadega ja asutustega. Õpitavaga (objektid, nähtused) tutvutakse loomulikus keskkonnas.

4) Tegevuskoha valikul arvestame nii üldisi kui ka valdkondade õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgi, eri valdkondade sisude ja tegevuste lõimimist.

5) Kuue- kuni seitsmeaastaste laste päevakavas on tegevusi, mis soodustavad sujuvat sisseelamist kooliellu. Enam tähelepanu osutame psüühiliste protsesside – taju, mälu, kujutluste, mõtlemise arendamisele ja õppimise alusoskuste – vaatlus- ja kuulamisoskuse, võrdlemis-, järjestamis-, loendamise-, mõõtmis- ja rühmitamisoskuse ning modelleerimisoskuse kujundamisele.

6) Õpetajad täidavad (lapse andmed, vanemate andmed, õppeaasta eesmärgid ja planeeritud tegevuste kava) rühma õppe- ja kasvatustegevuse päevikut. Päevikut täidetakse sinise pastapliiatsiga ja sissekandeid tehakse iga päev.

7) Soovituslik tegevuste arv vanuseastmeti on tabelis 1.

Tegevused sõimerühmas ja liitrühmas.

Mina ja Keskkond	1	2	2
Keel ja kõne	2	4	4
Matemaatika	1	2	2
Liikumine	2	2	2
Muusika	2	2	2
Kunst	2	2	3
Tegevuskordade arv nädalas	10	14	15
Tegevuskordade arv päevas	1-2	2-3	2-3

Tabel 1 Õppetegevus

8) Õpetaja poolt organiseeritud õppe- ja kasvatustegevuste soovituslik ajaline kestus on kajastatud tabelis 2.

LASTE VANUS Tegevuse kestus

1,5-3a. lapsed	Kuni 15 minutit
3-6a. lapsed	kuni 25 minutit
6-7a. lapsed	kuni 35 minutit

Tabel 2 Tegevuste ajaline kestus

(3) Lasteasutuse aasta tegevuskava

1) Lasteasutuse aasta tegevuskava koostame iga õppeaasta alguseks ja esitame kinnitamiseks pedagoogilisele nõukogule. Aasta tegevuskava koostamisel lähtume lasteaia õppeaasta temaatikast, üritustest, rahvakalendri – ja rahvuslikest tähtpäevadest, pedagoogilisest tegevusest ja tööst lastevanematega.

2) Lasteasutuse ürituste plaan on lasteasutuse aasta tegevuskava osa.

§ 8. Õppe- ja kasvatustegevuste sisu

(1) Üldoskused

Õppekavas eristatakse nelja üldoskuste rühma:

1. Mänguoskused,
2. tunnetus- ja õpioskused,
3. sotsiaalsed oskused,
4. enesekohased oskused.

Üldoskuste kujunemist toetame kõikide õppe- ja kasvatustegevuste kaudu, erinevate valdkondade sisusid lõimides.

(2) Mänguoskused

1) Mängul puudub eesmärk väljaspool mängutegevust, mängu tähtsus ja huvi on tegevuses endas, mitte mängutulemustes. Õpetuse mängulisus on parim viis – nii õpib laps talle endale märkamatuult.

Mäng on tegevus, mis vastab lapse füüsilistele ja psüühilistele vajadustele. Õppe- ja kasvatusteprotsessi planeerimisel ja läbiviimisel kasutame erinevaid mänguliike: õppemängud,

liikumismängud, rolli- ja loovmängud, laulumängud, lauamängud, ehitusmängud, liiva- ja veemängud jne. Mängus väljendab laps oma kogemusi, hangib uusi teadmisi ja oskusi. Mängus paistavad välja lapse huvid, kõik, mis on teda mõjutanud ja mille üle ta aru peab.

- **Mängides õpitakse** mõistma maailma, eri olukordi, kogetakse tõelisi ja sügavaid tundeid, õpitakse oma tunnetega hakkama saama ja suhtlema ümbritseva maailmaga. Mängul on kultuuri kandev jõud.
- **Mäng arendab** lapse mõtlemise mitmekülgust, intellektuaalseid võimeid, reeglitest arusaamist, keskendumisvõimet, kujutlusvõimet, mootorikat, suurus-, tugevus- ja ruumisuhteid, laiendab teadmisi ümbritsevast, iseseisvust, loovust jm. Õpitakse tundma esemete omadusi neid mitmel erineval viisil kasutades jne.
- **Mängu kestvus** sõltub lapse vanusest ja arengutasemest. Püsivust nõudvate mängude jaoks vajab laps piisavalt aega, mis võib ulatuda 15 - 45 minutini.

2) Täiskasvanu juuresolek lapse mängus on väga oluline. Õpetajast sõltub, kas ja kuidas laps mängib, kuidas mängud arenevad.

3) **Mängu juhendamise ülesanded on:** laiendame mängu temaatikat, rikastame ja süvendame mängu sisu, arendame lastevahelisi suhteid, innustame iseseisvalt mängima, hoolitseme mänguvõimaluste eest, tagame uute mänguvahendite ja materjalide kasutamise võimalusi ja **anname piisavalt mänguaega.**

4) Mängu analüüsimine annab meile väärtuslikku teavet lapse arengutasemest, sh kõnearengust, sotsiaalsete oskuste arengust ja vajadustest.

(3) Tunnetus- ja õpioskused

Laps kui õppija ei jää pealtvaatajaks ja kuulajaks, vaid aktiivse tegutsemise võimalusel leiab ise teadmisi ja tõsiasju, osalt neid uuesti üles leides.

1) Tunnetusoskused on oskused tahtlikult juhtida oma tunnetusprotsesse – taju, tähelepanu, mälu, mõtlemist, emotsioone ja motivatsiooni.

2) Õpioskuste all mõistetakse lapse suutlikkust hankida teavet, omandada teadmisi ja oskusi ning uurida ja katsetada. Õpioskused kujunevad tunnetusoskuste arengu alusel.

3) Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

- saab aru lihtsamatest seostest (hulk, põhjus, tagajärg), tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi tervikuna,
- mõtleb nii kaemuslik-kujundlikult kui ka verbaalselt, saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi,

- tegutseb sihipäraselt, on suuteline keskenduma kuni pool tundi,
- kavandab ja korraldab oma igapäevategevusi ja viib alustatud tegevused lõpuni,
- tegutseb uudes olukorras täiskasvanu juhiste järgi,
- suhtub õppimisse positiivselt– tahab õppida, uurida, esitada küsimusi, avastada ja katsetada,
- rühmitab esemeid jne nähtusi erinevate tunnuste alusel,
- kasutab materjali meeldejätmiseks kordamist.

(4) Sotsiaalsed oskused

1) Sotsiaalsete oskuste all mõistetakse lapse oskusi teistega suhelda, tajuda nii iseennast kui ka partnereid, võtta omaks ühiskonnas üldtunnustatud tavasid ning lähtuda eetilistest tõekspidamistest.

- Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:
- püüab mõista teiste inimeste tundeid ning arvestada neid oma käitumises ja vestluses,
- tahab ja julgeb suhelda – huvitub suhetest ja tunneb huvi teiste vastu,
- hoolib teistest inimestest, osutab abi ja küsib seda vajadusel ka ise,
- osaleb rühma reeglite kujundamisel,
- oskab teistega arvestada ja teha koostööd,
- loob sõprussuhteid,
- saab aru oma-võõras-ühine tähendusest,
- teeb vahet hea ja halva käitumise vahel mõistab, et inimesed võivad olla erinevad,
- järgib kokkulepituid reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme,
- selgitab oma seisukohti.

(5) Enesekohased oskused

1) Enesekohaste oskuste all mõistetakse lapse suutlikkust eristada ja teadvustada oma oskusi, võimeid ja emotsioone, juhtida oma käitumist.

- Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:
- suudab oma emotsioone kirjeldada ning tugevaid emotsioone, nt rõõmu, viha, sobival viisil väljendada,
- kirjeldab enda häid omadusi ja oskusi,
- oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele,

- algatab mängu ja tegevusi,
- tegutseb iseseisvalt ja vastutab oma käitumise eest,
- teab, mis võib olla tervisele kasulik või kahjulik ning kuidas ohutult käituda,
- saab hakkama eneseteenindamisega ja tal on kujunenud esmased tööharjumused,
- kasutab erinevaid vahendeid heaperemehelikult ning tegevuse lõppedes koristab enda järelt.

§ 9. Valdkondade õppe- ja kasvatustegevuste eesmärgid ja sisu

Õppe-kasvatustegevuse seob tervikuks lapse elust ja ümbritsevast keskkonnast tulenev temaatika. Õppesisu- ja tegevuste lõimimisel lähtume üldõpetuslikust põhimõttest. Lõimimise järgmisi tegevusi: kuulamine, kõnelemine, lugemine, kirjutamine, vaatlemine, uurimine, võrdlemine, arvutamine ning mitmesugused liikumis-, muusika- ja kunstitegevused.

Õppe-ja kasvatustegevuse eesmärgid esitame järgnevates valdkondades:

- mina ja keskkond,
- keel ja kõne,
- eesti keel kui teine keel,
- matemaatika,
- kunst,
- muusika,
- liikumine.

(1) Valdkond: MINA JA KESKKOND

Väikese lapse arengus on olulisel kohal tema ise ning tema lähim ümbus. Laps õpib lähtuvalt temast endast ja ümbritsevast keskkonnast. Valdkond Mina ja keskkond toimib teematerviku põhimõttel, mis võimaldab teemade, valdkondade ja eri tegevuste ulatuslikku integratsiooni rühmade tasandil lähtuvalt lapsest.

Valdkonna Mina ja keskkond sisuks on: sotsiaalne keskkond, looduskeskkond ja tehiskeskkond.

1) Sotsiaalne keskkond

Mina ja perekond: mina ise, perekond, sugulased, kodu ja lasteaed, kool. Lapsel kujuneb ettekujutus oma minast ning enda ja teiste rollidest elukeskkonnas.

Kodu ja kodumaa: kodu, kodukoht, kodumaa.

Mina ja kultuur: eesti rahva kombed, teised rahvad Eestis ja mujal maailmas, üldnimlikud väärtused ja tunnustatud käitumisreeglid, sallivus ja demokraatia jms. Rahvuslikud pühad ja tähtpäevad on meie igapäevaelu üks osa.

Mina ja tervis

- □ Terviseõpetus on tervikprotsess, see on koostöö laste tervise säilimise ja tugevdamise nimel. Hea tervis on suur väärtus, kõike väärtuslikku tuleb hoida. Tervise hoidmist ja tugevdamist tuleb õppida ja õpetada. Tervise retsept, see on tervislik eluviis – oskus teha tervislikke valikuid, elada igapäevaelu tervist tugevdades ning säilitades.
 - Tervislike harjumuste ehk tervisliku eluviisi kujundamine toimub kogu koolieelsel perioodil. Lapse tervise kaitse tagame eelkõige õige ja eakohase päevakavaga, mis tagab virge – ja uneaja optimaalse vahekorra. Tagada tuleb lapse eluliselt vajalik tarve – küllaldane liikumine värskes õhus. Tervislik toit väikelapse toidulaual on tähtsamaid tegureid kasvava organismi hea tervise toetamisel. Oluline on lapse arusaamine tervise hoidmise vajalikkusest ja võimalustest.
 - Terviseõpetuses lähtume **kolmest põhiprintsiibist:**
 - lapse arengule ja tervisele positiivsete psühho-sotsiaalsete tingimuste loomine,
 - tervislike harjumuste kujundamine,
 - koostöö arendamine ja tugevdamine laste, lasteaia personali ja lastevanemate vahel tervislike harjumuste kujunemisel.
 - Terviseõpetust integreerime lapse igapäevaelu tegevustega. Oluline on teadmiste ja oskuste andmine, et lapses kujuneksid tervislikud harjumused, millega loome eeldused toimetulekuks elus tervist kahjustamata.
- Terviseõpetuses käsitletav temaatika on:**
- ohud ruumides, õuealal, looduses ja tänaval,
 - käitumine õnnetuse korral, esmaabi lihtsamad algoskused, hädaabinumbri kasutamine,
 - minu keha tundmine (nähtavad ja mittenähtavad kehaosad), minu süda,
 - minu meeled (viis meelt) emotsioonid ja tunded ning nendega toimetulek,
 - silmade, kõrvade tervishoid,
 - minu keha puhtus, pisikud, naha, hammaste tervishoid,
 - tervislikud eluviisid – toitumine,
 - piisav liikumine, õues viibimine, tervisesport jms.,
 - aktiivne puhkus ja uni,
 - ebatervete eluviide kahjulikkus – ei tervist kahjustavatele harjumustele.

Mina ja tervis teemade üldeesmärgid:

Laps:

- väärtustab tervena olemise vajalikkust,
- suudab teha valikuid tervislike ja mittetervislike harjumuste vahel,
- mõistab, et tervena olemine sõltub tervislikest valikutest,
- õpib tundma iseennast ja oma keha,
- õpib aru saama oma emotsioonidest ja nendega toime tulema,
- teab kuidas käituda ohu, õnnetuse ja abivajamise korral,
- järgib isikliku hügieeni nõudeid, sh hammaste hoidmist ja hooldamist,
- on rõõmus ja terve.

2) Looduskeskkond:

Mina ja loodus: kodukoha loodus, elus- ja eluta loodus jne.

Loodus pakub igal aastaajal uskumatult palju avastamisrõõmu, selleks **tuleb minna lihtsalt õue**. Õues õppe puhul on olulisel kohal vahetu kogemine kõikide meeltega. Tulevad appi haistmine, maitsmine, kompimine, lisaks tervisliku liikumise abil kogetu.

Mina ja elukeskkond: muutused looduses, meie igapäevane ilmastik, aastaajad jne. Aastaajaliste muutuste uurimisel-vaatlemisel, õppekäikude läbiviimisel jne

hõlmatakse kogu looduslik kompleks. Loodusteede käsitus toimub süsteemipärase aastaegade õpetamine kaudu, mis võimaldab tutvuda loodust iseloomustavate rütmiliste muutustega. Laps õpib märkama vastava aastaaja tüüpilisi tunnuseid ja sellega seotud inimese tegevuste muutumisi jne.

Loodushoid: inimese mõju loodusele, heaperemehelik käitumine. Looduse ja keskkonna teemade kaudu kujundatakse ümbritsevasse keskkonda ja loodusesse säästvalt suhtuvat ja vastutustundlikku isiksust. Isiksust, kes oskab väärtustada ümbritsevat elu, iseennast ja teisi. Laps: adub, et tema tegevus mõjutab looduskeskkonda ja vastupidi, mõistab ja märkab enda ja teiste tegevuse mõju ja tagajärgi keskkonnale.

3) Tehiskeskkond:

1. **Tehnika ja transport:** erinevad ehitised, kodutehnika, virtuaalkeskkond jms. Koduloolisuse printsiipi järgides toimub tutvumine erinevate ehitistega, mis ümbritseb igapäevast keskkonda. Erinevates inimeste ehitatud keskkondades tulebnerinevalt käituda: kauplus, teater, kool, spordihall jne. Ehitiste, masinate ja sõidukitega (ühissõidukid, eriotstarbelised masinad jms) tutvumisel tuleb jälgida **ohutusnõudeid ja turvavarustust** (kiivrid, helkurid, turvavööd jne). TV ja arvutid, mis on tõelisus ja virtuaalmaailm, väljamõeldised ning nende ohud.

2. **Liiklus ja turvalisus:** transpordivahendid sh jalgrattad jms, ohutu liiklemine, turvavarustus jms.

- Liiklusõpetus on eesmärgistatud, süstemaatiline ja integreeritud protsess, mille tulemusena laps omandab ohutuks liiklemiseks (jalakäijana) vajalikud teadmised, oskused ja harjumused ning tutvub erinevate sõidu- ja transpordivahenditega.
- Koolieelses eas toimub lapse ohutu käitumise põhitõdede omandamine **täiskasvanu (lapsevanema, õpetaja jt) eeskujul**. Liiklus on osa meie igapäevasest elust. Liikumisevajadus ja -ala laieneb kiiresti ning koolieelik liigub juba üsna suurel alal. Et laps võiks liikuda turvaliselt, selleks vajab laps toetust ja suunamist. Täiskasvanute ülesandeks on harjumuste kujundamine, mis oleksid kogu elu jooksul lastele kasulikud. Lasteaia laps peab ennast tundma ohutult kodu ja lasteaia ümbruses - talle tuttavas keskkonnas. Samuti peab laps olema teadlik erinevatest liiklusvahenditest ja nende liikumise omapärast.
- Liiklusõpetus toimub jooksvalt kogu õppeaasta jooksul, toimuvad vastavad teemapäevad koos liiklusinspektoritega, õppekäigud lähiümbruses ja maanteel jm. Oluline on õpetada üksteist arvestavaid liiklejaid, kellel on – ohutu liiklemise harjumused, liikluskeskkonna taju, teadmised ja oskused, mis toetavad ohutust erinevates liiklusolukordades.
- Liiklusõpetuses käsitletavat teemat on: sõidutee ületamine, ülekäigurada, valgusfoor, liiklusmärgid ja nende tähendus, liikluseeskiri, liiklusvahendite liigid, turvavarustuse kasutamise vajalikkus (helkur, kiiver, turvatool), jalgrattaga liiklemine, lasterühmaga liiklemine tänaval, ühissõidukis, liiklemine erinevates ilmastikuoludes.

Liiklusõpetuse üldeesmärgid:

Laps:

- teab ja täidab ohutu liiklemise nõudeid, saab aru reeglite vajalikkusest,
- oskab liigelda oma lähiümbruses ohutusnõudeid täites,
- teab kuidas käituda õnnetuse korral,
- tunneb foori, kasutab ülekäigurada oskuslikult,
- suudab olla igapäevaselt tähelepanelik liikleja.

4) Mina ja töö: erinevad ametid, tööriistad ja vahendid.

J. Käisi põhimõtete kohaselt kasvatame lapsi tööle töö läbi. Igasugune tegutsemine, praktiline tegevus, isetegevus arendab lapse mõistust.

- Laps õpib ka tööd tehes ning lapse töö on seotud tema enda eluga. Tööl on alati eesmärk ning see saavutatakse töövahendite oskusliku kasutamisega. Töö koolieelses eas on seotud mänguga:
 - lapsed matkivad mängus täiskasvanu tööd,
 - praktilisse töösse lülitatakse mängu elemente,
 - mänguprotsess võib ise esile kutsuda vajaduse tööks.
- Vanusele sobivad tööülesanded arendavad lapse valmidust tööks ja tööharjumusi. Töoga toimetulek tugevdab eneseväärikustunnet. Oma töökogemuse kaudu õpib laps tööd hindama ja hindama seeläbi ka teiste tehtud tööd. Lapse **tööd tuleb austada** ja lapse tööd ei tule parandada.
- Lapse tutvumine tööga algab vaatlemisest ja kuulamisest ning täiskasvanu aitamisest. Järgneb juhendatud töötamine ja lõpuks iseseisev töötamine.
- Kui lastel tekib huvi mõne tööülesande vastu, tuleb leida võimalus selle soovi täitmiseks. Lasteaias toimub töö väikeste rühmade kaupa kui ka kogu rühmaga. Laste töötegemist ergutavad erinevad rekvisiidid (korrapidamisel põll, müts jne)

Töö koolieelses eas toimub:

- Lasteaiaruumides (olmetöö) korrapidamine (laua katmine, koristamine):
suunatud puhtuse ja korra tagamiseks, lapsed abistavad täiskasvanuid. Korrapidajad ollakse korda mööda. See on vajalik kogu rühmale, hoolitsemine oma sõprade eest - areneb „meie“ tunnetus.
- Õuealal või looduses aitab mõista seoseid ja märgata muutusi looduses. Oma mänguväljaku korrashoidmine (lehtede ja muru riisumine, liivakasti hooldamine).
- Eneseteenindamine (pesemine, riietumine, söömine, töökoha ettevalmistamine jms).
- Tutvumine täiskasvanute tööde ja ametitega (lasteaias, lastevanemate töödega jms).
- Tutvumine erinevate töövahenditega, nende kasutamise ja ohutusega (käärid, labidas, jms)

Lapse töös on oluline:

- reaalsus, tegelik tegevus,
- töövahendite õige kasutamine,
- täiskasvanu ja lapse koos tegutsemine,
- täiskasvanu eeskuju,
- eesmärgistatus ja kasutatav väärtus,
- tööülesannete lõpuni tegemine,

- jõukohasus,
- tööle positiivse hinnangu andmine.

5) Säästlik tarbimine: Õpib kasutama materjale, vahendeid säästvalt, otstarbekalt ja hoiab ümbritsevat (mänguasju, esemeid jms). Tarbimisühiskonnast tulenev looduse reostamine – prügi!

(2) Valdkond: KEEL JA KÕNE

Keelt ja kõnet arendame kõikides tegevustes (olmetoimingutes, õppekäikudel, vestlustes, vaatlustel, mängudes, kunsti-, liikumise-, muusika- jne tegevustes). Igas tegevuses on kõnearenduslik osa. Laps omandab kõnet eelkõige täiskasvanut matkides, seega õpetaja kõne peab vastama kirjakeele normidele.

Valdkonna Keel ja kõne sisu:

- **Hääldamine** areneb keele- ja huultemängude, silbi- ja häälikumängude, diktsiooni- ja välteharjutuste läbiviimistega. Laste ergutatakse harjutusi matkima, neis aktiivselt osalema.
- **Sõnavara** laiendamine toimub erinevate sõnamängude abil: tegevuste, nähtuste, esemete ja nende omaduste nimetamine, sõnade tähenduse täpsustamine sõnade moodustamine, liitmine ja tuletamine.
- **Jutustamise** arendamine toimub olu- ja saripiltide abil, sündmusest või vahetust praktilisest tegevusest jutustamisega. Esemete, olendite ja nähtuste kirjeldamine. Lavastusmängud. Ümberjutustused. Jutukeste täiendamised: lõpp, algus, pealkiri.
- **Lugema ja kirjutama** õppimine algab raamatuga tutvumisest ja lapsele ettelugemisest. Lapsel tekib ettekujutus tekstist, lausest ja sõnast. Järgneb sõnades häälikute eristamine ja nende järjekorra määramine. Sõnade võrdlemine häälikkoosseisu alusel ja häälikute võrdlemine kõlavuse alusel. Tähtede õppimine ja sõnade kokkulugemine. Loetud sõna kontrollimine tähenduse järgi.

Kirjatehnilised harjutused erinevate vahenditega.

Kõne ja keele arendamise üldesmärgid:

Laps

- on igapäevasuhtluses aktiivne vestleja, küsimuste esitaja ja suudab olla kuulaja rollis,
- suudab sobivate sõnadega väljendada oma mõtteid, arvamusi, tundeid ja teadmisi,
- tunneb huvi raamatute ja lastekirjanduse vastu,
- kasutab kõnes õiget hääldust, grammatilisi vorme ja lauseehitust,
- saab aru kuulud eakohasest tekstist ja oskab seda ümber jutustada,

- omandab lugema-kirjutamise alusoskused.

(3) Valdkond: MATEMAATIKA

- Laps alustab juba väiksena esemete **vaatlemist**. Ta tunnetab maailma kõikide meeltega. Ümbritsev maailm koosneb esemetest ja nähtustest. Laps õpib esemeid **kirjeldama**: algul õpetaja abiga, hiljem iseseisvalt ning järjest detailsemalt.
- Matemaatikast arusaamine tugineb reale käelistele, sõnalistele ja mõttelistele tegevustele, mille abil laps hakkab ruumis ja ajas orienteerumisel kasutama erinevaid oskussõnu.
- Matemaatika õppesisu koosneb järgmistest põhitegevusest: loendamine, järjestamine, rühmitamine, samaväärse hulga moodustamine, hulga püsimine, mõõtmine, terviku ja osa võrdlemine ning modelleerimine.

Matemaatika üldeesmärgid:

Laps

- huvitub ümbritseva maailma nähtuste vaatlemisest ja kirjeldamisest,
- suudab keskenduda, kuulata, mõelda ja oma mõtteid eakohasel viisil esitada,
- suudab orienteeruda ümbritsevas ajas ja ruumi,
- suudab esemeid ja kujundeid uurimise ja vaatlemise teel võrrelda ja kirjeldada kasutades vastavat sõnavara,
- oskab järjestada, rühmitada esemeid ja nähtusi suurus-, asendi ja ajatunnuste järgi,
- kasutab arvude võrdlemisel, järjestamisel ning tehete kirjeldamisel vastavat sõnavara,
- tunneb põhilisi pikkuse, massi ja mahu mõõtühikuid ning rahaühikuid.

(4) Valdkond: KUNST

- Kunstitegevustes (joonistamine, maalimine, voolimine, meisterdamine, kleepimistöö) saab laps oma mõtteid ja tundeid loovalt väljendada. Kogu kujutav tegevus on ühendatud mänguga. Tähtis on lapse kogemus, tema elamus, tema eriline maailma nägemine, tema rõõm ja rahulolu. Kunstiline tulemus on teisejärguline.
- Lapse värvimaailm on eriline ja suhtumine värvidesse on tingitud emotsioonidest. Värvide tutvustatakse lapsele lihtsate esemete, looduse ja praktilise tegevuse kaudu.
- Kunstitegevuste kaudu areneb lapse: vaatlusoskus, kehataju ja ruumiline mõtlemine, vormi- ja värvitaju, erinevate materjalide tundmine ja tajumine, töövahendite tundmine ja käsitlemisoskus, materjalide säästliku kasutamise oskus, valikute tegemise oskus.

Kunsti üldeesmärgid:

Laps

- saab kunstilisi elamusi ja esteetilist naudingut,
- tutvub eesti ja maailma kunstipärandiga,
- väljendab ennast kunstitegevustes loovalt ja isikupäraselt,
- laps tunneb huvi erinevate kunstitegevuste vastu,
- laps tunneb rõõmu kunstist,
- laps oskab vaadelda,
- laps kasutab erinevaid materjale ja töövahendeid,
- laps suudab teha valikuid.

(5) Valdkond: MUUSIKA

- Muusikaõpetus annab lapsele positiivse emotsionaalse laengu ja süvendab muusikahuvi. Muusika aitab mitmekülselt rikastada laste tundeelu, fantaasiat ning loovust.
- Muusikaõpetuse põhiosad on: muusika kuulamine, laulmine, rütmiline liikumine ja mäng lastepillidel. Kõik need tegevused on omavahel tihedas seoses ning moodustavad ühtse loomeprotsessi.
- Rahvakalendri tähtpäevade tähistamine ja lastepeod annavad lapsele suurt rõõmu, elamusi, mõjutab tundmusi ja teadvust ning aitavad süvendada rahvustunnet. Lastepeod toimuvad vabas ja sundimatus õhkkonnas nii saab laps esinemisjulgest ja positiivse emotsionaalse kogemuse.

Muusika üldeesmärgid:

Laps:

- tunneb rõõmu erinevatest muusikalistest tegevustest,
- kuulab erinevaid muusikapalasi ja oskab neid iseloomustada,
- suudab esineda lastepidudel,
- suudab end väljendada loovalt erinevates laulumängudes,
- mängib erinevaid lastepille,
- teab, et on olemas erinevad kultuurid ja muusikad.

(6) Valdkond: LIIKUMINE

- Liikumine on lapse tegevuste ja mängude loomulik osa. Liikumisõpetuses saab laps kogeda liikumisrõõmu. Regulaarne eesmärgistatud harjutamine baasmotoorikal põhinevate kehaliste harjutustega võimaldab täiustada omandatud ning kujundada uusi liigutusoskusi.

- Lapse kehalise arengu tagavad harjutuste mängulisus ja mitmekesisus, lapse huvi ja aktiivsus, lapse positiivne kogemus, pidev kordamine, täiustamine erinevate vahendite, võtete ja meetoditega, harjutuste järkjärguline keerulisemaks muutmine.

Liikumise üldeesmärgid:

Laps:

- suudab end pingutada sihipäraseks tegevuseks,
- suudab tegutseda aktiivselt ja loovalt kehaliste harjutustega,
- osaleb sportlikes mängudes, on kujunenud ausa mängu põhimõtted,
- kogeb erinevaid tundeid ja emotsioone: liikumise rõõm, võitmine, kaotamine jm,
- oskab eakohaseid kehalisi põhiliikumisi,
- on mitmekülgsete kehaliste võimetega: osavus, kiirus, vastupidavus,
- on huvitatud igapäevasest aktiivsest liikumisest ja spordist,
- tunneb huvi sportlike tulemuste ja edusammude vastu,
- kasutab elementaarseid hügieeni- ja ohutusnõudeid,
- on hea füüsilise tervise ja rühiga.

(7) Valdkond: EESTI KEEL KUI TEINE KEEL

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et 3-5a. laps (keskmine rühm):

- tunneb huvi eesti keele vastu.

Sisu:

1. *kuulamine*: eesti keele kuulamine ja keeleoskuse omandamine tegevuse käigus,

2. *kõnelemine*: õpitud sõnade äratundmine ja kasutamine kõnes.

Õppe-kasvatustegevuse tulemusel 5-aastane laps:

- saab aru korraldusest ja toimib vastavalt,
- tunneb ära ja mõistab õpitud sõnu ning väljendeid ning kasutab neid oma

kõne.

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et 5-6a. laps:

- tunneb huvi eesti kultuuri vastu,
- soovib suhelda eesti keeles.

Sisu:

- *kuulamine*: pildirikaste ja lihtsama keelega raamatute ettelugemise kuulamine,
- *kõnelemine*: keele kasutamine igapäevategevustes nii lasteasutuses kui väljaspool lasteaeda,
- *Eesti kultuuri tutvustamine*: erinevate tähtpäevadega tutvustamine.

Õppe-kasvatustegevuse tulemusel 6-aastane laps:

- mõistab lihtsamat argiteemalist eestikeelset kõnet,
- teab peast ühte eestikeelset luuletust ja ühte laulu.

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et 6-7-a. laps:

- soovib ja julgeb eesti keeles suhelda nii eakaaslaste kui täiskasvanutega,
- tunneb huvi eesti keele ja kultuuri vastu.

Sisu:

- *kuulamine*: korratakse õpitut erinevates kontekstides ja suhtlussituatsioonides,
- *kõnelemine*: keeleõpet seotakse teiste tegevustega – liikumine, laulmine, käeline tegevus, vaatlemine jm,
- *Eesti kultuuri tutvustamine*: oskab nimetada Eesti kohanimesid ja tuntud inimesi.

Õppe-kasvatustegevuse tulemusel 7-aastane laps:

- mõistab lihtsamat argiteemalist eestikeelset kõnet,
- tunneb ära ja mõistab õpitud sõnu ja väljendeid ning kasutab neid oma kõnes,
- saab aru korraldusest ja toimib vastavalt,
- saab aru lihtsast küsimusest ning vastab sellele õpitud sõnavara piires,
- kasutab kõnes sobivaid viisakusväljendeid,
- teab peast eestikeelseid luuletusi ja laul,
- oskab nimetada mõningaid Eesti kohanimesid, tuntud inimesi.

§ 10. Lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel

(1) Kaheaastased lapsed:

MÄNG:

Mäng on lapse arengu alus, mille vältel areneb laps tervikuna

Mängu liigid:

- loovmängud,
- rollimängud,
- ehitusmängud.
- Lavastusmängud.
- reeglimängud (õppe- laua-liikumis- ja võistlusmängud).

Üldoskused:

Sotsiaalsed ja enesekohased oskused:

- teab ja oskab öelda oma eesnime,
- aitab täiskasvanul mänguasju ära panna,
- üritab iseseisvalt süüa ja tassist juua,
- võtab seljast lihtsamaid kinnituseta riideid,
- jälgib teisi lapsi, mängib matkimismänge.

Õpi- ja tunnetusoskused:

- mängib eakaaslasega kõrvuti,
- laps õpib mängu kaudu ja oma rütmis,
- suudab lühiajaliselt tegutseda ilma täiskasvanu osaluseta,
- mängib teiste lastega lihtsamaid rollivahetusega mängu.

Valdkondade oskused:

Valdkond: mina ja keskkond

- tutvustab ja kirjeldab iseennast, enda omadusi, huve jne,
- mõistab küsimusi kes? kus? mis?,
- osutab nimetatud esemele,
- suudab lühiajaliselt kuulata eakohaseid jutukesti,
- saab aru lihtsatest korraldustest ja täidab neid (anna. võta..pane..),
- osutab küsimise korral peale, kätele, jalgadele, silmadele, suule, ninale,
- viibib iga päev hea meelega õues,
- tunneb ja oskab näidata oma kehaosi.

Valdkond: keel ja kõne

Sisu:

1. keelekasutus- häälamine, sõnavara, grammatika:

o suhtlemine, jutustamine, kuulamine,

o lugemine, kirjutamine, lastekirjandus.

- kasutab 1-2 sõnalisi lauseid,
- kasutab nimi- ja tegusõnu (anna, kiisu,)
- vaatab koos täiskasvanuga pildiraamatuid,
- hääldeb õigesti üksikut lühikest sõna ja lihtsamaid häälikuid (a, e, i, o, u),
- kasutab üksikuid käände- ja pöördevorme,
- mõistab sõnu (rohkem kui 50)ühes kindlas tähenduses, tuttavas olukorras.

Valdkond: matemaatika

Sisu:

hulgad, loendamine ja arvud, arvutamine

- suurused ja mõõtmine
- geomeetrilised kujundid
- orienteerumine ajas ja ruumis
- rühmitab esemeid ühe sarnase tunnuse (värvus, kuju, suurus) järgi hulgaks,
- leiab erinevata esemete hulgast **palju ja üks**,
- loendab asju kolme piires ning vastab küsimusele mitu on,
- näeb ja leiab esemetes erinevusi (suur- väike),
- leiab samasuguse kujundi,
- eristab ümmargusi ja kandilisi esemeid sh ring ja ruut,
- mõistab öö ja päev ning matkib tegevusi mängus,
- orienteerub oma kehal ja näitab mis asub ülal, all, kõrval, ees- taga.

Valdkond: kunst

Sisu:

- kujutamine ja väljendamine: mõtete ja tunnete edasiandmine nähtaval kujul,
- kujundamine: objektile vormi, kuhu ja esteetilise lisaväärtuse andmine,
- tehnilised oskused: voolimine, joonistamine, maalimine, meisterdamine,
- kunstiteoste vaatlemine, vestlused kunstist,
- tunneb rõõmu kunstitegevuses osalemisest,
- leiab ümbritsevas juhendamise toel sinise, kollase, punase ja roheline värvi,
- rullib, veeretab muljub ja näpistab voolimismaterjali,
- teeb pulga või sõrmega pehmesse voolimismaterjali jäljendeid,
- joonistab vertikaalseid, horisontaalseid, sirgeid, lainelisi, spiraalseid jooni,
- kasutab õpetaja abiga näpuvärve, vajutab jäljendeid,
- kortsutab iseseisvalt pehmet paberit, rebib paberist tükke,
- katab aluspinna liimiga, liimib kujundeid.

Valdkond: muusika

Sisu:

- **laulmine,**
- **muusika kuulamine,**
- **muusikalis-rütmiline liikumine,**
- **pillimäng,**

- tunneb huvi laululise tegevuse vastu, kuulab õpetaja laulu,
- liigub vastavalt muusikale (kõnnib, jookseb, keerutab, kükitab),
- mängib õpetaja ettenäitamisel kaasa kuulnud muusikale pilli, plaksutab rütmi,
- tunneb rõõmu kuulatavast muusikapalast.

Valdkond: liikumine

Sisu:

- **liikumisalased üldteadmised,**
- **põhiliikumised,**
- **liikumismängud,**
- **erinevad spordialad,**
- **tants ja rütmika,**
- liigub õpetaja juhendamisel ohutult,
- ronib ja roomab üle takistuste,
- mängib kaaslastega kõnni- ja jooksumänge,
- jookseb veereva vahendi järel (pall, rõngas),
- sooritab ettenäitamise ja juhendamise järgi asendeid ja liikumisi,
- mängib vabamängus iseseisvalt,
- kõnnib piiratud pinnal, säilitab kõndides ja joostes sihi,
- hüpitab käes palli ja jälgib selle suunda,
- suudab liikuda muusika järgi,
- julgeb vees olla, nägu vette panna.

(2) Kolmeaastased lapsed:

Üldoskused:

Sotsiaalsed ja enesekohased oskused:

- tegutseb lühiajaliselt omaette, täiskasvanu osaluseta,
- väljendab tugevaid emotsioone, oma mina,
- paneb (vajadusel abiga) selga ja võtab seljast jope, kampsuni, sokid jm. vajab abi nõõpide, paelte, lukkude puhul,
- meeldetuletamisel tänab, palub, tervitab,
- saab aru, et inimestel võivad olla tema omadest erinevad tunded ja emotsioonid,
- loob sõprussuhteid lastega, tegutseb nendega kõrvuti,
- saab hakkama eneseteenindamisega, peseb käsi, käib wc iseseisvalt

Õpi- ja tunnetusoskused:

- reageerib lihtsatele juhistele ja korraldustele,
- suudab teha valikuid, omab sõnavara, mis võimaldab tal ennast väljendada,
- paneb oma asjad kokku meeldetuletamisel,
- mängib sageli 2-3 lapsega ja järgib lihtsamaid reegleid,
- mängib omal algatusel iseseisvalt, keskendub tegevusele lühikeseks ajaks.

Valdkondade oskused:

Valdkond: mina ja keskkond

- vastab õigesti küsimusele kas ta on tüdruk või poiss,
- oskab lohutada haiget saanud sõpra,
- suudab leida oma koha rühmas (kapp, voodi, käterätik),
- nimetab pereliikmeid (ema, isa, õde, vend),
- tunneb ja nimetab sõidukeid (auto, buss, rong, laev),
- nimetab tuttavat looma ja tema kehaosi,
- oskab osutamise korral nimetada metsa, muru, lille, puud),
- oskab nimetada aastaegadele iseloomulikke tunnuseid,
- teab, et taimed ja loomad vajavad kasvamiseks vett ja toitu,
- oskab panna prügi nii ruumis kui looduses prügikasti,
- nimetab toiduaineid.

Valdkond: keel ja kõne

- osaleb dialoogis, esitab küsimusi, väljendab oma soove ja vajadusi,
- loeb peast või kordab järele 1-2 realist luuletust, kasutab kõnes 1-2 silbilisi sõnu,
- on omandanud põhilise osa keele häälikutest ja grammatilisest struktuurist,
- kõneleb seostatult, kasutades keele grammatilisi vorme,
- nimetab tegevusi pildil, kasutab nimi ja tegusõnu,
- kasutab tagasõnu (all, peal, sees, taga) ruumisuhete tähistamiseks,
- eristab kuulmise järgi häälikuliselt sarnaseid sõnu (tass-kass, pall-sall),
- kasutab kõnes värvust, suurust jt. hästi tajutavaid tunnuseid tähistavaid omadussõnu,
- hääldab õigesti enamikku häälikuid (erandid võivad olla -r, s, k, õ, ü),
- vaatab üksi ja koos täiskasvanuga pildi raamatuid, keerab lehte, räägib mida näeb,
- kuulab sisult ja keelelt jõukohaseid etteloetud teksti.

Valdkond: matemaatika

- leiab samasuguse vormi ja värviga eseme,

- võrdleb kahte eset suuruse, pikkuse, laiuse järgi ning kasutab mõisteid (pikem-lühem, suurem-väiksem, kitsam-laiem),
- loendab 5 piires ja tunneb arvude rida 5-ni,
- rühmitab esemeid ühe etteantud tunnuse (värv, kuju, suurus) alusel hulgaks,
- eristab kolmnurka ja nelinurka, ning leiab kujunditega sarnaseid esemeid.

Valdkond: kunst

- arendab läbi kunstitegevuste oma meeli ja motoorikat,
- hoiab rasvakriiti, pliiatsit pöidla ja sõrmega, mitte rusikaga,
- kasutab mitmesuguseid töövahendeid: pintsel, pliiats, kriit, jm,
- veeretab, mudib ja venitab savi ning plastiliini,
- voolib ümar- ja piklikke vorme, tükeldab ja liidab voolimismaterjali, surub nendesse sulgi, seemneid, kivikesi,
- kritseldab paberile, kasutab erivärvi pliiatseid,
- tõmbab kaarjaid jooni ja joonistab ümarvormi,
- teeb pintsli jm vahendiga täppe, triipe, katab paberipinda nii liimi kui värviga,
- kasutab kääre, lõikab kitsamaid ribasid,
- rebib paberist ribasid, kortsutab pehmet paberit,
- räägib mida ta oma töös kujutab.
- **Valdkond: muusika**
- huvitub laululistest tegevustest, laulab kaasa õpetajaga,
- liigub koos õpetajaga muusika saatel,
- matkib lindude ja loomade liigutusi, teeb kaasa lihtsamates laulumängudes,
- kõnnib ja keerutab paarilise käest kinni hoides,
- mängib muusikat kuulates kaasa löökpilli, kõlapulki,
- eristab muusikapille tämbri järgi ja oskab nende saatel liikuda ja laulda.

Valdkond: liikumine

- sooritab põhiliikumisi (kõnd, hüpped, jooks) muusika järgi,
- säilitab liikudes tasakaalu,
- mängib matkiva sisuga 1-2 reegluga kõnni- ja jooksu mängu,
- mängib iseseisvalt liikumismänge,
- sooritab võimlemisharjutusi erinevate vahenditega,
- teeb harjutusi ettenäitamise ja juhendamise järgi,

- teeb painduvust ja kiirust arendavaid harjutusi,
- veab tühja kelku ja sõidab iseseisvalt mäest all,
- julgeb vees olla, nägu vette panna ja teeb lihtsamaid hingamisharjutusi.

(3) Neljaaastased lapsed

Üldoskused:

Sotsiaalsed ja enesekohased oskused:

- väljendab tugevaid emotsioone, oma mina,
- seab endale mõningaid eesmärke ja täidab neid,
- meeldetuletamisel tänab, palub, tervitab,
- saab aru, et inimestel võivad olla tema omadest erinevad tunded ja emotsioonid,
- loob sõprussuhteid lastega, tegutseb nendega kõrvuti,
- saab hakkama eneseteenindamisega, peseb käsi, käib wc iseseisvalt,
- püüab teisi abistada ja lohutada,
- arvestab reegleid mängudes ja tegevustes,
- saab aru valetamisest kui taunitavast käitumisest.

Õpi- ja tunnetusoskused:

- oskab osaliselt oma tegevusi planeerida, tegutseb iseseisvalt otsese juhendamisetä,
- plaanib minakeskse kõne abil oma tegevust ja lahendab probleeme,
- saab aru mõistatustest ja lihtsamatest piltlikest võrdlustest,
- järgib lihtsaid reegleid, huvitub võistlusemängudest ja tahab olla edukas,
- osaleb ühistegevustes, rolli- ja võistlusemängudes,
- saab aru arvumõistest ja huvitub tähtedest,
- omandab teadmisi kogetud emotsioonide kujutluste ja kõne kaudu.

Valdkond: mina ja keskkond

- korrastab vajadusel oma mängu ja töökoha,
- nimetab kohti ja esemeid, mis võivad olla ohtlikud,
- oskab nimetada ruume lasteaias ja teab nende otstarvet,
- teab valgusfoori tulede süttimise järjekorda ja teab nende tähendusi,
- teab helkuri kasutamise vajalikkust,
- teab eriotstarbeliste sõidukite (kiirabi, politsei, tuletõrje) ülesandeid,
- nimetab kohti ja esemeid, mis võivad olla ohtlikud.

Valdkond: keel ja kõne

- kordab liisusalme ja luuletusi,

- kasutab 3-5 sõnalisi lauseid, sh koond ja rindlauseid,
- jutustab kahe-kolme lausungiga lihtsa jutukese läbielatud või nähtud sündmusest,
- mõistab täiskasvanu poolt ette jutustatud teksti,
- kasutab kõnes õigesti tegusõna lihtmineviku vorme,
- kuulmise teel eristab ja tunneb ära hääliku häälikute reas,
- tunneb ja nimetab üksikuid tähti,
- matkib lugemist ja kirjutamist, kritseldades kriidi või pliiatsiga.

Valdkond: matemaatika

- rühmitab esemeid kahe erineva tunnuse alusel (rühma lapsed-poisid, tüdrukud),
- võrdleb esemete hulki paaridesse seades ning otsustab mida on rohkem, mida vähem,
- tutvub arvudega 10-ni,
- järjestab esemeid kõrguse järgi (kõrgem-madalam),
- järjestab 3 eset suuruse, pikkuse, laiuse ja kõrguse järgi,
- näeb ja oskab kirjeldada ruudu, ristküliku sarnasusi ja erinevusi ning leida sarnaseid kujundeid ümbritsevast,
- teab ööpäeva osi: hommik-päev-õhtu- öö,
- kirjeldab tegevusi eile-täna-homme,
- määrab enda asukohta teiste laste ja asjade suhtes,
- määrab paremat ja vasakut pool,

Valdkond: kunst

- rullib ja veeretab voolimismaterjali iseseisvalt,
- keerab piklikke vorme spiraaliks,
- liites omavahel ümarvorme kujutab loomi (karu, jänes, kass),
- joonistab ümarvormi, tõmbab erineva suuna ja pikkusega jooni,
- ühendab joonistustes omavahel lihtsaid kujundeid,
- oskab kasutada 2-3 värvitooni, katta paberit värviga, loputada pintslit,
- koos õpetajaga teeb pintslivajutusi pintsli külgedega,
- oskab lõigata, rebida, kortsutada liimida paberit,
- lõikab paberist ribasid, teeb paberisse sisselõikeid.

Valdkond: muusika

- oskab kasutada löökpille: kõristid, kõlapulgad, tamburiin jms,
- laulab vabalt voolava häälega,

- alustab, lõpetab laulu teistega üheaegselt,
- liigub vastavalt muusika iseloomule,
- liigub ringis üksi, paaris, ringis, hanereas,
- kasutab lihtsaid tantsuelemente (galopp, sulghüpped),
- kuulab lõpuni laulu ja muusikapala, osaleb laulumängudes.

Valdkond: liikumine

- kõnnib ja jookseb kooskõlastatud käte ja jalgade liikumisega,
- kõnnib tasakaalupingil,
- ronib varbseinal vahelduva sammuga,
- viskab palli paaris,
- hüppab paigalt kaugust,
- sooritab põhiliikumisi kombinatsioonides ja õpitud harjutustes,
- sooritab koordineerimise, tasakaalu ja osavust arendavaid harjutusi,
- mängib 2-4 reeglita liikumismänge,
- hoiab oma kohta erinevates rühmitustes :kolonnis, ringis, viirus,
- algatab iseseisvalt mängu,
- julgeb vette minna, nägu vette panna ja teeb lihtsamaid hingamisharjutusi.

(4) Viieaastased lapsed

Üldoskused:

Sotsiaalsed ja enesekohased oskused:

- väljendab oma emotsioone ja räägib nendest,
- suhtleb ja tegutseb enamasti iseseisvalt,
- hakkab mõistma teiste inimeste tundeid, väljendab oma emotsioone ja räägib nendest,
- arvestab elementaarseid viisakusreegleid: palub andeks, tänab jne,
- oskab avalikus kohas käituda,
- oskab teha eakaaslastega koostööd,
- on tundlik teiste hinnangute suhtes, need mõjutavad tema enesehinnangut,
- eelistab sootüübilisi mänge.

Õpi- ja tunnetusoskused:

- tegutseb lühikest aega iseseisvalt,
- korrigeerib oma käitumist ja tegevusi, kui täiskasvanu sellele tähelepanu juhib,
- mängib rollimänge, kooskõlastab oma tegevust teiste laste tegevusega, kasutab erinevat rollisuhtlust,

- arvestab mängureegleid ühistes mängudes ja järgib neid,
- on ettekujutus numbritest, tähtedest, sümbolitest,
- omandab teadmisi kõne kaudu, on aktiivne, lahendab probleeme.

Valdkond: mina ja keskkond

- mõistab, et inimesed võivad olla erinevad,
- nimetab tervist hoidvaid tegevusi,
- sööb kiirustamata,
- oskab kirjeldada lasteaia õueala ning seal kasutatavaid vahendeid,
- nimetab tegevusi ja vahendeid, mis võivad olla ohtlikud ruumides ja õuealal,
- peseb ise hambaid,
- nimetab toiduaineid, mida tuleb iga päev süüa,
- selgitab, miks ei tohi võõrastega kaasa minna ning tundmatuid asju ei puutu,
- oskab nimetada kõiki aastaaegu ning neid iseloomustada,
- mõistab, miks on vaja istutada puid ja taimi,
- teab, kuidas sõiduteed ületada,
- teab lapse jaoks vajalike liiklusmärkide tähendust.

Valdkond: keel ja kõne

- teab oma rahvust, oma keelt ning riigi tähtsamaid sümboleid,
- hääldab õigesti kõiki emakeele häälikuid ja sageli kasutatavaid võõrsõnu (diivan, banaan),
- moodustab grammatiliselt õigeid lauseid,
- suudab määrata hääliku olemasolu sõnas,
- suudab jutustada 3 – 5 lausungiga sündmustes oma elus, nähtud või kuulnud jutu,
- kirjutab õigesti üksikuid sõnu trükitähtedega (oma nime),
- kasutab kõnes lihtsamaid põimlauseid, omadussõna võrdlusastmeid (suursuurem- kõige suurem),
- kasutab kõnes tingivat kõneviisi (mängisin, mängiksin) ja nimisõna käändevorme mitmuses (ilusatel lilledel),
- kasutab kõnes iseloomuomadusi ja hinnangut väljendavaid omadussõnu (arg, kaval iga).

Valdkond: matemaatika

- oskab näha ja nimetada 3-5 eseme ühist tunnust,
- oskab kasutada ajamõisteid (eile, täna, homme),
- määrab vasakut ja paremat poolt,

- nimetab arve 1-10,
- loendab hulga elemente 1 -10-ni,
- oskab esile tuua erinevaid ja sarnaseid tunnuseid,
- oskab esemed olulise tunnuse järgi grupeerida,
- mõõdab pikkust, laiust, kõrgust kokkulepitud mõõtevahendiga,
- järjestab raskuse ja paksuse järgi,
- teab nädalapäevade järjestust.

Valdkond: kunst

- kasutab töövahendeid: pintsel, pliiats, käärid,
- oskab võtta pintsli värvi ja katta paberipinda,
- lõikab, rebib, voldib lihtsaid kujundeid, voolib kujukesti,
- kasutab joonistusvahendeid liigse surveta, värvib pindu viltpliiatsitega,
- kriitide ja söega,
- lükib paelale, traadile auguga esemeid,
- jutustab küsimuste toel, mida ta on oma töödes kujutanud ning nimetab materjale mida on töös kasutanud,
- joonistab äratuntavalt maja, inimest, puud.

Valdkond: muusika

- laulab ilmekalt, puhta intonatsiooniga,
- õppeaasta lõpuks laulab iseseisvalt mõnda aasta jooksul õpitud laulu,
- oskab liikumises kasutada raskemaid elemente: ees ja külgalopp, hüpaksamm,
- kuulab muusikat ja oskab seda iseloomustada (lõbus, kurb, kõrge, madal jne),
- mängib raskemaid rütmipille (triangel).

Valdkond: liikumine

- valitseb oma keha ning sooritab tasakaalu, painduvust, osavust arendavaid harjutusi,
- kasutab põhiliikumisi aktiivses kehalises tegevuses ja mängudes,
- seisab ja hüppab ühel jalal, kõnnib päkal, kannal, jala sise – ja välisküljel,
- liigub vastavalt muusika tempo kiirenemisele või aeglustumisele,
- mängib kollektiivseid võistlusmänge,
- tunnustab nii enda kui vastasmeeskonna edu,
- õpitud tegevustes kasutab ohutuid liikumisviise,
- kasutab spordi – ja mänguväljakute vahendeid sihipäraselt,

- julgeb vette minna, nägu vette panna ja teeb lihtsamaid hingamisharjutusi.

(5) Kuueaastased lapsed

Üldoskused:

Sotsiaalsed ja enesekohased oskused:

- sõlmib sõprussuhteid teiste lastega,
- abistab ja kiidab teisi,
- osaleb äraarvamismängudes,
- hoiab korras õppe- ja mänguasjad,
- tunneb ja täidab lauakombeid.

Õpi- ja tunnetusoskused:

- kirjutab loetavalt oma ees – ja perekonnanime,
- nimetab oma lasteaia ja rühma nime,
- suudab tööga tegeleda kuni 20 minutit,
- tuleb toime mängureeglite selgitamisega,
- osaleb ühismängudes, mis nõuavad otsustamist,
- tuleb toime erinevate rollide täitmisega, matkib mängus täiskasvanute rolle,
- suudab vestluses oma järjekorda oodata,
- suunab kõnega kaaslaste tegevust, annab hinnangut,
- plaanib oma igapäevategevusi, seab eesmärgid ja üritab alustatud tegevused lõpetada.

Valdkond: mina ja keskkond

- teab, miks on vaja prügi sorteerida,
- kirjeldab, kuidas hoida enda ja teiste tervist,
- teab, millised toiduained tekitavad hambaauke,
- selgitab, mis on südame kõige olulisem ülesanne ning teab, millised tegevused aitavad südant hoida,
- teab ja kirjeldab, kuidas tegutseda ohuolukorras,
- seostab muutusi looduses aastaegade vaheldumisega ning oskab neid kirjeldada,
- oskab kirjeldada oma teekonda kodust lasteaeda,
- soovib osaleda looduse korrastamises.
- **Valdkond: keel ja kõne**
- räägib iseendast ja esitab küsimusi täiskasvanu kohta,
- oskab nimetada teisi rahvusi ja keeli,
- jutustab pildi või kogemuse põhjal seotud lausungitega,

- kasutab ja mõistab suhtlemisel nalja, püsib teemas, vajadusel läheb kaasa teema muutusega,
- oskab hääldada, määrata hääliku olemasolu ja asukohta sõnas (v.a häälikuühenditega sõnad),
- jutustab edasi kuuldud teksti, sündmuste järgnevust (muinasjutt),
- suunab kõnega kaaslaste tegevust ja annab sellele hinnanguid,
- kasutab kõnes saava ja rajava käände vorme (saab lauljaks, jookseb kivini),
- kasutab kõnes õigesti aega väljendavaid määrsõnu (eile, täna, homme),
- kasutab õigesti sihilisi ja sihituid tegusõnu (veereb-veeretab),
- häälib täiskasvanu abiga 1-2 silbilisi sulghäälikuta ja häälikuühendita sõna,
- loeb üksikuid sõnu kindlas situatsioonis (tänavanimed, sildid).

Valdkond : matemaatika

- loendab 12 piires, teab arvude rida 12-ni,
- järjestab esemeid suuruse, pikkuse, laiuse ja kõrguse järgi,
- tunneb numbrimärke, oskab nimetada eelnevat ja järgnevat arvu,
- paneb kokku kahe hulga esemed ja liidab,
- võtab ühest hulgast esemeid ära ja lahutab,
- järjestab raskuse ja paksuse järgi,
- koostab mustreid, laob pilte kujunditest,
- kirjeldab tegevusi erinevatel nädalapäevadel ja teab nädalapäevade nimetusi,
- eristab mõisteid kiiresti-aeglaselt, varsti, kohe,
- määrab eseme asukohta teise eseme suhtes all-peal, keskel-äärel vasakul-paremal,
- orienteerub ruumis (õues),
- rühmitab kujundeid vormi, suuruse ja värvuse järgi,
- järjestab kuni viis eset suurustunnuse järgi.

Valdkond: kunst

- lõikab välja lihtsamaid kujundeid,
- oskab joonistada kujundeid,
- voolib loovalt,
- oskab kasutada pliiatsiteritajat,
- murrab paberi kokku joont mööda,
- õpib segama põhivärve (punane, sinine, kollane),

- meisterdab looduslikust materjalist, liites olemasolevaid detaile,
- teeb lihtsamaid villa, tekstiili, lõnga töid (punub, põimib, sõlmib).

Valdkond: muusika

- oskab tantsusamme ja kasutab neid erineva iseloomuga tantsudes: rõhksamm, hüpaksamm, galopp, keerutus,
- oskab välja mõelda uusi liigutusi laulumängude juurde,
- laulab ilmekalt erineva iseloomuga laule (vaikselt, valjult, kiirelt, aeglaselt),
- julgeb esineda üksi solistina,
- tantsib polkasammuga,
- oskab kirjeldada muusika iseloomu,
- tunneb ära lihtsamaid žanre (marss, laul, tants),
- mängib rütmi ja meloodiapillidel.

Valdkond: liikumine

- käsitseb mängu ja spordivahendeid juhendatud aktiivsetes tegevustes ja loovmängudes,
- säilitab dünaamilistes harjutustes tasakaalu,
- ronib varbseinal ja vahelduva sammuga ja täidab lisatulesandeid,
- püüab, viskab, põrgatab palli,
- hüppab kaugust hoojooksult ja paigalt,
- teab ja kasutab mõisteid õpitud terminoloogia piires (kõhuli lamang, harkiste),
- talub kaotust võistlusmängudes,
- mõistab hügieeninõuete olulisust,
- käsitseb mängu –ja spordivahendeid liikumismängudes,
- julgeb vette minna, nägu vette panna ja teeb lihtsamaid hingamisharjutusi.

(6) Seitsmeaastased lapsed

Üldoskused:

Sotsiaalsed ja enesekohased oskused:

- käitub üldtunnustatud käitumisnormide kohaselt, on võimeline oma tegevust analüüsima,
- oskab kuulata ja aru saada (õppetegevustes),
- tajub ja mõistab teise arvamusi.

Õpi- ja tunnetusoskused:

- on võimeline iseseisvalt 25-30 min töötama või mängima,
- suudab kontrollida oma emotsioone,

- suudab väljendada oma mõtteid ja tundeid,
- oskab rääkida sellest, mida kavatseb tegema hakata,
- täidab täiskasvanu sõnalisi juhiseid ning korrigeerib vajadusel oma tegevusi,
- on eakohastes tegevustes algatusvõimeline ja iseseisev,
- oskab seada eesmärged ja püüab viia oma tegevused lõpuni,
- arvestab eakaaslaste ja täiskasvanute tunnetega.

Valdkond: mina ja keskkond

- oskab kasutada telefoni, kõnele vastata, kuulnud teavet edastada, helistada hädanumbrile 112,
- teab, milline tegevus ja käitumine kahjustab tervist,
- tunneb taldrikureeglit,
- selgitab, mis on kopsude kõige olulisem ülesanne ning teab, millised tegevused aitavad hoida kopsu tervena,
- teab ja selgitab, kuidas käituda eksinuna (linnas, maal või metsas),
- mõistab asjade säästliku kasutamise vajadust (tarbetud ostud, raiskamine),
- oskab käituda loodushoidlikult,
- teab ja kasutab sportides, liigeldes jms üldkasutatavaid turvavahendeid,
- teab, kuidas liigelda tänaval ohutult, ületada erinevaid ristmikke.

Valdkond: keel ja kõne

- tuleb toime eakaaslaste ja täiskasvanutega suheldes
- teab eesti rahvatraditsioone ja kombeid,
- kasutab kõnes kõiki käände-ja pöördevorme ainsuses ja mitmuses,
- suudab järele korrata eri vältes sõnaridu (koli- kolli- kooli),
- oskab analüüsida lauset (mitu sõna on lauses, mis on lauses 2,4 jne sõna),
- tunneb tähti, veerib kokku 1-2 silbilisi sõnu,
- eristab lühikesi ja pikemaid häälikuid sõnas,
- laob ja kirjutab analüüsitud sõnu,
- saab aru kuuldu sisust ning suudab sellele sobivalt reageerida.

Valdkond: matemaatika

- liidab ja lahutab 5 piires ning tunneb ja kasutab vastavaid sümboleid (+, -, =),
- teab igapäevaelus kasutatavaid pikkusmõõte, massimõõte ning rahaühikuid ning kasutab mängutegevustes,
- oskab öelda kellaaega täistundides,

- eristab ruumilisi kujundeid (kuup, kera, risttahukas, püramiid) tasapinnalistest kujunditest (ruut, ring, kolmnurk),
- teab kuude nimetusi ning enda sünnikuud, ja –päeva,
- oskab koostada matemaatilisi jutukehi kahe etteantud hulga järgi,
- kasutab kõnes õigesti sõnu :enne, praegu, hiljem- varem,
- oskab määrata asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteerub ruumis, õuealal, paberil.

Valdkond: kunst

- oskab joonistada inimest õigesti proportsioonides,
- oskab joonistuvahenditega esile tuua heledamaid ja tumedamaid, erineva laiusega jooni ja täppe,
- tunneb ja nimetab erinevaid värvitoone,
- kasutab tuttavaid voolimismaterjale kujundab mustreid,
- segab värve uute toonide saamiseks,
- valib eri materjalide liitmiseks ühendusviiside seast sobivamad võtted,
- fantaseerib ja jutustab oma töö juurde loo,
- kasutab töös eri jämedusega pintsleid.
- **Valdkond: muusika**
- kasutab lihtsaid tantsusamme tantsides üksi, paarilisega ja rühmas,
- oskab improviseerida (loob laulu), laulab voolava ja pehme häälega,
- tantsib kergelt (õige kehahoid), kuulab täpselt muusikat,
- eristab erineva iseloomuga muusikat (laul, instrumentaalmuusika),
- eristab olemasolevaid pille kõla ja kuju järgi,
- oskab kasutada pille rütmilise liikumise või laulu saates,
- oskab tantsusamme ja kasutab neid erineva iseloomuga tantsudes: rõhksamm, hüpaksamm, galopp, keerutus jm,
- kuulatud muusikat iseloomustades kasutab eakohast sõnavara.
- **Valdkond: liikumine**
- on kehaliselt aktiivne,
- suudab valitseda oma liigutusi ja liikumist erinevates mängudes ja tegevustes nii ruumis, maastikul kui ka tänaval,
- suudab säilitada tasakaalu staatilistes asendites ja liikumisel, kontrollib oma kehaasendit (rühti) kõndimisel, istumisel ja seismisel,

- oskab käsitseda spordi- ja mänguvahendeid: visata, püüda, põrgatada ja lüüa palli, veeretada rõngast, tiirutada hüpitsat ja hoonööri, hüpitsaga hüpata,
- kasutab harjutusi tehes mõlemat kätt, täpsust nõudvates tegevustes kasutab domineerivat kätt,
- liigub enda tekitatud rütmi järgi ning vahelduva tempoga kiiremalt aeglasemale,
- liikudes ja mängides peab kinni reeglitest (valides sobiva paiga ja vahendeid),
- austab ausa mängu põhimõtteid ning peab kinni kokkulepitud reeglitest,
- nimetab erinevaid spordialasid ja mõnda Eesti tuntumat sportlast,
- julgeb vette minna, nägu vette panna ja teeb hingamisharjutusi,
- teeb esmaseid ujumisliigutusi.

§ 11. Lapse arengu hindamine

(1) Lapse arengu hindamise põhimõtted

1) Lapse arengu hindamine on lasteasutuse ja perekonna ühine eesmärk – lapse eripära mõistmiseks, erivajaduste väljaselgitamiseks, positiivse enesehinnangu ja arengu toetamiseks.

(2) Hindamise korraldamine

1) Lapse arengutaseme hindamine on osa igapäevasest õppe- ja kasvatusprotsessist, mis viiakse läbi vaatluse ja jälgimise teel.

2) Lapse arengu hindamise aluseks on meil eeldatavad üldoskused ja õppekasvatustöö tulemused.

3) Lapse arengut kirjeldame lapsest lähtuvalt (arenenud- roheline, areneb –kollane ja vajab arendamist- punane), väärtustame saavutatut (lapse tööde esitlemine, näitused, peod, kontserdid) ning tunnustame, ergutame lapse toimetulekut, arenemist, positiivseid hoiakuid. Kiitus on hinge vitamiin.

4) Pedagoogikanõukogu otsusega on paika pandud lapse arengu hindamine ning rühma õpetajad tutvustavad rühmakoosolekul lapsevanemale hindamise põhimõtteid ja korraldust.

5) Vähemalt üks kord õppeaastas viib õpetaja lapse arengu toetamiseks lapsevanemaga läbi arenguveestluse, mis annab tagasisidet lapse arengust ja õppimise tulemustest. Selgitab lapsevanema seisukohad ja ootused lapse arengu suhtes. Arenguveestluse aluseks on võetud õppekavast lähtuvad lapse arengu hindamise lehed.

6) Lapse arengu hindamise ja arenguveestluse tulemus dokumenteeritakse „Isikuandmete kaitse seaduses“ sätestatud tingimustel.

7) Laste arengu hindamine toimub meil kaks korda aastas - sügisel (novembris) ja kevadel (aprillis).

§ 12 Erivajadustega laps

(1) Erivajadustega laps on laps, kelle võimetest, terviseseisundist, keelelisest ja kultuurilisest taustast ning isiksuseomadustest tingitud arenguvajaduste toetamiseks on vaja teha muudatusi või kohandusi lapse kasvukeskkonnas (mängu- ja õppevahendid, ruumid, õppe- ja kasvatusmeetodid jm) või rühma tegevuskavas.

(2) Erivajadustega lastega tehtava töö peaeesmärgiks on saavutada olukord, kus laps saab elada täisväärtuslikku elu vaatamata erivajadusele.

(3) Meie tööpõhimõtteks on arenguliste erivajaduste võimalikult varajane märkamine, õigeaegne ja läbimõeldud sekkumine, lapsevanemate toetamine, meeskonnatöö, mille toimimise eest vastutab direktor.

(4) Vajadusel koostame koostöös vastavate spetsialistidega ning lapsevanemaga lapsele individuaalse arenduskava. Vähemalt üks kord õppeaastas teeme kokkuvõtte individuaalse arenduskava rakendumisest, arengukeskkonna sobilikkusest ning lapse edasistest vajadustest. Logopeed koostab kõnearenduses osalenud lastele kirjaliku kokkuvõtte lapse kõne arengust.

(5) Lasteasutus toetab erineva keelelise ja kultuurilise taustaga peret eesti keele ja kultuuri väärtustamisel.

§ 13. Eesti keele, kui teise keele õpe

(1) **Organisatsioonilised meetmed:** teavitame – kui muukeelse lapse vanem tuleb lasteaeda lapsele koha taotlemise avaldust esitama, siis teavitab lasteaia direktor, et meie lasteaia õppe-ja kasvatusgevus toimub eesti keeles ning vestleb lapsevanemaga tekkida võivatest probleemidest (suhtlemine eakaaslastega, pikem ja keerulisem kohanemisaeg, probleemid koolivalmidusega jne.) Vajalik, et lapsevanem oleks teavitatud ja kindel oma soovis paigutada laps võõrkeelsesse keskkonda ning teadlik lasteaia töökorraldusest vältimaks edaspidiseid arusaamatusi.

(2) Toetame lapse keelelist arengut, et laps mõistaks kõike rühmas toimuvat ja osaleks selles, teeme kõik, et last aktiveerida keelelisel suhtlemisel. Lapsel võimaldame oma keele ja kultuuri tutvustamist.

(3) Suuname laste omavahelist suhtlemist nii, et oleks välistatud pidev muukeelsete laste omakeelne suhtlemine, ning muukeelsel lapsel kui tema rühmakaaslastel tekiks vajadus suhelda omavahel eesti keeles võimalikult intensiivselt.

(4) Organiseerimisel arvestame lapse individuaalsust, talle kõige enam sobivat metoodikat. Toetama eesti keele kiiremat omandamist.

(5) Meie poolt pakutava keeleõpetuse põhimõteteks on: mängulisus, köitvus ja vaheldusrikkus, lihtsamalt keerulisemale ja kordamine.

(6) Igapäevase elu käigus selgitame eesti keele kui kodumaa keele omandamise tähtsust. Teist keelt õppides saab laps toetuda sellele, mida ta emakeeles juba valdab.

(7) Maidla Kooli lasteasutuse eesti keele õpetamise üldeesmärgid:

- laps tunneb huvi eesti keele vastu,
- laps soovib end väljendada eesti keeles,
- laps kasutab elementaarset sõnavara igapäevases elus, suhtleb eakaaslastega eesti keeles,
- laps teab Eesti Vabariigi sümbolikat, kohanimedid, rahvuslikke tavasid jmt.

§ 14. Koostöö lapsevanemaga

(1) Põhimõtted:

1) Lastevanematel on suur roll laste teadmiste kinnistamisel. Lapsevanema osa on lapse arengut arvestav abistamine.

2) Lapse areng ja heaolu sõltuvad eeskätt tema perest, meie lasteasutus on perekonna toetaja.

3) Lasteasutuse personali koostöö lapsevanemaga on aluseks lapse kohanemisele ning turvatunde tekkimisele lasteasutuses viibimise ajal.

4) Meie lasteasutuse õpetajad toetavad, nõustavad ja abistavad lapsevanemat lapse arendamisel, kasvatamisel ja õpetamisel.

(2) Lasteasutuse ja kodu töö kahesuunalisus

Meie lasteasutuse töötajad austavad perekonna kasvatuspõhimõtteid ning teevad arengu toetamisel lapsevanemaga koostööd, mis põhineb dialoogil, vastastikusel usaldusel ja lugupidamisel. Lasteasutus arvestab lapsevanemate soovidega, kuulab ära arvamused ning toetab õpetamisel ja kasvatamisel ning kaasab koostööle. Anname pidevalt tagasisidet lapse arengu, üld- ja õpioskuste kohta.

(3) Koostöövormid

1) Koosolekud: Meie lasteasutuse rühmakoosolekud toimuvad üks kord aastas, mille sisuks on: õppe- ja kasvatustegevuse korralduse, päevakava tutvustamine ja lapse arengu hindamise põhimõtetega tutvumine.

2) Hoolekogu koosolek vähemalt üks kord kvartalis.

3) Koolilaste ja õpetajate kohtumine.

- 4) Individuaalsed vestlused vastavalt vajadusele ja probleemidele. Infovahetus õpetaja ja lapsevanema vahel toimub vastavalt päevakavale.
- 5) Vestlusringid, mille sisu ja aja planeerivad rühma pedagoogid koostöös lapsevanematega.
- 6) Vanemaid on teavitatud nõudmistest lapse riietusele ja jalanõudele.
- 7) Infotahvel, kus on teated ja vajalik info.
- 8) Lasteasutuse avatud uste päevad, mille käigus saab tutvuda asutuse põhitegevusega.
- 9) Ühisüritused, mis on planeeritud ja vastavad kavale. Lastevanemad on oodatud kaasa lööma lasteasutuse igapäevastes töödes ja tegemistes, saatjaks õppekäikudel ning pereürituste ettevalmistamisel.
- 10) Uute laste kohanemine, tagame võimaluse viibida rühmas ja harjuda lasteasutuse päevakavaga.
- 11) Lastevanemal on õigus konfidentsiaalsuse tagamisele tema pere kohta.
- 12) Meie lasteasutuse töötajatel on kohustus kinni pidada konfidentsiaalsuse nõuetest. Lasteasutuse personalil on keelatud avalikustada lapselt saadud teavet lapse perekonna kohta.

§ 15. Lasteaia õppekava muutmise kord

Lasteasutuse õppekava parendused kooskõlastatakse pedagoogilise nõukoguga.

Lasteasutuse õppekava parendused kooskõlastada hoolekoguga.

Lasteasutuse õppekava kehtestatakse direktori käskkirjaga.

Lasteasutuse õppekavasse tehakse muudatusi vastavalt vajadusele.